

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi

CEZA HUKUKUNDA İLGİLİNİN RIZASI

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	VII
ÖNSÖZ	IX
TEŞEKKÜR.....	XI
KISALTMALAR.....	XIX
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM RIZA VE DEVLETİN CEZALANDIRMA YETKİSİ

I. CEZA HUKUKUNDA LİBERALİZM VE BAŞKALARINA VERİLEN ZARAR (<i>HARM TO OTHERS</i>) İLKESİ	12
II. HUKUKİ PATERNALİZM	16
III. KITA AVRUPASI HUKUKUNDA BAŞKALARINA VERİLEN ZARAR İLKESİNİN KARŞILIĞI VE SUÇUN HUKUKİ KONUSUNUN ÜSTLENDİĞİ FONKSİYON	21
IV. DEĞERLENDİRME.....	29

İKİNCİ BÖLÜM İLGİLİNİN RIZASI VE SUÇ GENEL TEORİSİ

I. CEZA HUKUKUNDA RIZANIN GÖRÜNÜM BİÇİMLERİ.....	47
II. TİPİKLİK VE HUKUKA AYKIRILIK ARASINDAKİ İLİŞKİ	50
III. TİPİKLİK VE İHLAL EDİCİLİK ARASINDAKİ İLİŞKİ	57

IV. HUKUKA ÖZEL AYKIRILIK	69
V. HUKUKA UYGUNLUK NEDENLERİNİN ESASINI AÇIKLAYAN TEORİLER	73
VI. RIZANIN SUÇ GENEL TEORİSİNDEKİ YERİ	80
A. Rızanın Tipikliği Ortadan Kaldırdığı Görüşü	81
B. Rızayı “Tipikliği Ortadan Kaldıran Rıza” ve “Hukuka Uygunluk Nedeni Olan Rıza” Şeklinde İkiye Ayıran Görüş	88
C. Rızanın Hukuka Aykırılık Üzerinde Etki Doğurduğu Görüşü ..	101
D. Rızanın Hakkın Kullanılması Hukuka Uygunluk Nedeninin Özel Bir Formu Olduğu Görüşü	104
E. Rızanın Kusurluluğu Ortadan Kaldırdığı Görüşü	110
F. Değerlendirme	111
VII. İLGİLİNİN RIZASININ OBJEKTİF ETKİSİ	115
VIII.İLGİLİNİN RIZASINDA HATA ve SINIRIN AŞILMASI	123
A. Rızanın Varlığına İlişkin Hata	123
B. Tasarruf Edilebilirliği ve Geçerlilik Koşullarını Düzenleyen Normlar Üzerindeki Hata	127
C. İlgilinin Rızasında Sınırın Aşılması	129
IX. GEÇERSİZ RIZANIN CEZAI SORUMLULUĞA ETKİSİ	131
A. Geçersiz Rızanın Şikayet Hakkı ile İlişkisi	131
B. Geçersiz Rızanın Cezai Sorumluluğa Etkisi	134

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TASARRUF EDİLEBİLİRLİK

I. İLGİLİNİN RIZASI VE BİREYSEL MENFAATLERİN CEZA HUKUKU TARAFINDAN KORUNMASI	139
II. HAK, HUKUKİ VARLIK VE MENFAAT KAVRAMLARI	142
III. ÜZERİNDE TASARRUF EDİLEBİLEN HAKLARIN TESPİTİNDE KULLANILAN KRİTERLER	151
A. Bütüncül Olarak Hukuk Düzeni	151

B. Somut Olayda Çatışan Menfaatlerin Durumu.....	155
C. Suçun Takibinin Şikayete Bağlanması.....	161
IV. BİREYİN KENDİSİNE KARŞI KORUNMASI SORUNSALI.....	163
V. ÜZERİNDE TASARRUF EDİLEMİYEN HUKUKİ VARLIK VEYA MENFAATLER.....	165
VI. YAŞAM VARLIĞI.....	168
VII. VÜCUT BÜTÜNLÜĞÜ	180
A. Deri Parçalarının Alınması ve Kan Nakli	190
B. Sünnet	191
C. Dövme ve Takı (<i>Piercing</i>) İşlemleri.....	193
D. Tıbbi Müdahalelerin Hukuka Uygunluğu	194
E. Estetik Müdahaleler.....	219
F. Cinsel Organların Nakli ve Kısırlaştırma	226
G. Cinsiyet Değişikliği	229
H. Organ ve Doku Nakli	230
I. İnsan Üzerinde Deney (Tıbbi-Bilimsel Araştırmalar).....	235
J. Spor Faaliyetleri	238
VIII. İLGİLİNİN RIZASI YERİNE HAKKIN KULLANILMASI HUKUKA UYGUNLUK NEDENİNİN ÖNE ÇIKMASI EĞİLİMİ.....	244
IX. CİNSEL ÖZGÜRLÜK.....	246
X. KİŞİ ÖZGÜRLÜĞÜ VE ŞEREF VARLIĞI	250
XI. ÖZEL HAYATIN GİZLİLİĞİ.....	255
XII. KONUT ÖZGÜRLÜĞÜ VEYA DOKUNULMAZLIĞI.....	256
XIII. MALVARLIĞI HAKLARI	258

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

RIZANIN GEÇERLİLİĞİ

I. İLGİLİNİN RIZASININ HUKUKİ MAHİYETİ.....	264
II. RIZA GÖSTERMEYE YETKİLİ OLAN SÜJE	272

III. RIZANIN AÇIKLANMASI VE İRADE SAKATLIKLARI	275
IV. RIZANIN İÇERİĞİ.....	279
V. RIZANIN GÖSTERİLECEĞİ ZAMAN.....	285
VI. RIZA GÖSTERME EHLİYETİ.....	291
VII. RIZANIN TEMSİLCİ TARAFINDAN VERİLMESİ.....	300
A. Genel Olarak.....	300
B. Sınırlı Ehliyetsizlerin Tıbbi Müdahaleye Rızası.....	304
VIII. AKTİF SÜJENİN DURUMU	309
IX. RIZANIN HUKUKA, KAMU DÜZENİNE VE AHLAKA AYKIRI OLMAMASI.....	311
X. VARSAYILAN (MEFRUZ) RIZA	318
A. Pasif Süjenin Menfaatine Hareket Edilen Durumlar	319
1. Objektif Görüş.....	320
a. Vekaletsiz iş görme kapsamında değerlendiren görüş	320
b. İlgilinin rızasını düzenleyen hükmün kıyasen uygulanmasıyla ulaşılan bir hukuka uygunluk nedeni olduğu görüşü	323
c. İlgilinin rızasından farklı bağımsız bir hukuka uygunluk nedeni olduğu görüşü.....	327
i. Riz'in görüşü	327
ii. Roxin'in izin verilen risk görüşü.....	329
d. Zorunluluk halinin özel bir alt formu olduğu görüşü	333
2. Sübjektif Görüş.....	334
B. Korunan Menfaatin Aktif Süjeye veya Üçüncü Bir Kişiye Ait Olduğu Durumlar	336
C. Değerlendirme.....	342

BEŞİNCİ BÖLÜM

TAKSİRLE İŞLENEN FİİLLERDE RIZA

I. GENEL OLARAK	347
-----------------------	-----

II. TAKSİRLE İŞLENEN FİİLLERDE İLGİLİNİN RIZASINA İLİŞKİN GÖRÜŞLER.....	348
A. Taksirli Fiillerde Bir Hukuka Uygunluk Nedeni Olarak Rızaya Etki Tanımayan Görüş	348
B. Taksirli Fiillerde Rızaya Bir Hukuka Uygunluk Nedeni Olarak Etki Tanıyan Görüş	351
1. Yalnızca Genel Taksirle İşlenen Fiillerde Rızanın Etkili Olduğu Görüşü.....	351
2. Tasarruf Edilebilirlik Sınırları Dahilinde Taksirle İşlenen Fiillerde Rızanın Etkili Olduğu Görüşü	353
3. Taksirli Fiillerde Tasarruf Edilebilirliğin Sınırlarının Kastla İşlenen Fiillerden Daha Geniş Olduğu Görüşü.....	355
III. TAKSİRLİ FİİLLERDE RIZA GÖSTEREN PASİF SÜJENİN İRADESİNİN İÇERİĞİ	360
IV. TAKSİRLİ FİİLLERDE ÜZERİNDE TASARRUF EDİLEMİYEN HUKUKİ VARLIK VEYA MENFAATLARA İLİŞKİN VERİLEN RIZAYA BAĞLANAN SONUÇLAR.....	362
SONUÇ	367
KAYNAKÇA.....	385